

Zakres zagadnień egzaminacyjnych z prawa cywilnego w roku akademickim 2023/2024

UWAGA! Na egzamin wymagana jest znajomość poniższych aktów normatywnych (we wskazanym zakresie) w brzmieniu obowiązującym w dniu egzaminu.

I. Część ogólna

1. Ustawa: kodeks cywilny¹ (księga pierwsza)
2. Zagadnienia: prawa podmiotowe; przedmiot stosunków cywilnoprawnych; osoby fizyczne, pojęcie konsumenta i przedsiębiorcy, ochrona dóbr osobistych; osoby prawne i inne jednostki organizacyjne; oświadczenie woli i czynności prawne; wykładnia oświadczeń woli; forma czynności prawnych; wady oświadczenia woli; zawarcie umowy; przedstawicielstwo, w tym pełnomocnictwo, warunek i termin; przedawnienie i terminy zawite.

II. Prawo zobowiązań

1. Ustawy: kodeks cywilny (część ogólna zobowiązań i część szczególna zobowiązań w zakresie niżej przedstawionym), ustawa o prawach konsumenta²;
2. Zagadnienia:
 - a) **część ogólna zobowiązań**: pojęcie zobowiązania; swoboda umów; klauzula *rebus sic stantibus*, rodzaje zobowiązań, w tym niepieniężne i pieniężne (zasada nominalizmu, zasada walutowości); zobowiązania ciągłe, zobowiązania podzielne i niepodzielne; wielość dłużników lub wierzycieli, w tym solidarność; wzorce umowne i postanowienia nienegocjowane indywidualnie (inkorporacja, kontrola treści, wykładnia, „wojna wzorców”, relacja wzorzec – umowa); wykonanie zobowiązania; skutki niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (w tym wynikającego z umowy wzajemnej), w szczególności odpowiedzialność odszkodowawcza, odsetki, uprawnienie do wstrzymania się ze świadczeniem wzajemnym, odstąpienie od umowy; odpowiedzialność deliktowa (w tym naprawienie szkody niemajątkowej); odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, bezpodstawne wzbogacenie; wygaśnięcie zobowiązania (potrącenie, odnowienie, zwolnienie z długu); zmiana dłużnika lub wierzyciela, ochrona wierzyciela (skarga pauliańska); umowy z udziałem osoby trzeciej;
 - b) **część szczególna zobowiązań**: umowa sprzedaży a w szczególności: odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady fizyczne i prawne rzeczy, umowa o dzieło, umowa najmu, umowa dzierżawy, umowa pożyczki, poręczenie, spółka cywilna, umowa zlecenia, prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia, umowa darowizny, ugoda, dożywocie, przekaz;
 - c) **ochrona konsumenta**: obowiązki przedsiębiorcy, w tym przedumowne obowiązki informacyjne i sankcje ich naruszenia, umowa zawarta na odległość, umowa zawarta poza lokalem przedsiębiorstwa, odstąpienie od umowy w tzw. „czasie do namysłu”, odpowiedzialność przedsiębiorcy za brak zgodności towaru z umową, umowy o dostarczanie treści cyfrowej lub usługi cyfrowej.

III. Prawo rzeczowe

¹ Tekst jednolity – Dz. U. z 2023 r. poz. 1610; dalej: „kodeks cywilny”.

² Tekst jednolity - Dz. U. z 2020 r. poz. 287 ze zm.

1. Ustawy: kodeks cywilny (księga druga); ustawa o księgach wieczystych i hipotece³; ustawa o własności lokali⁴; ustawa o gospodarce nieruchomościami⁵ (art. 27 – 36) – przepisy o sprzedaży i oddawaniu nieruchomości w użytkowanie wieczyste (bez przepisów szczegółowych o przeprowadzaniu przetargów i o opłatach za użytkowanie wieczyste); ustawa o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (art. 1 – 27)⁶; ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych⁷ (przepisy o spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu i ustanawianiu odrębnej własności lokali przez spółdzielnię mieszkaniową); kodeks postępowania cywilnego⁸ (art. 478 – 479) – ochrona posiadania;
2. Zagadnienia: pojęcie praw rzeczowych; zasady prawa rzeczowego (zasada *numerus clausus*, zasada szczególności, zasada jawności); własność (w tym treść, nabycie, ochrona własności); współwłasność (rodzaje, zarząd i korzystanie z rzeczy wspólnej, zniesienie współwłasności); użytkowanie wieczyste (konstrukcja, charakter prawny), ograniczone prawa rzeczowe (pojęcie, rodzaje, nabycie, wygaśnięcie, pierwszeństwo, ochrona), użytkowanie, zastaw, w tym zastaw rejestrowy, służebności, hipoteka, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu; posiadanie (pojęcie, nabycie, ochrona) i dzierżenie; księgi wieczyste (treści, skutki wpisów).

IV. Prawo rodzinne

1. Ustawa: kodeks rodzinny i opiekuńczy⁹
2. Zagadnienia: pojęcie małżeństwa, pokrewieństwa, prawa stanu cywilnego i ogólne wiadomości o rejestracji stanu cywilnego, zawarcie małżeństwa, prawa i obowiązki małżonków, małżeńskie ustroje majątkowe, zasady odpowiedzialności małżonków, ustanie i unieważnienie małżeństwa, separacja, pochodzenie dziecka (sposoby ustalenia macierzyństwa i ojcostwa, zaprzeczenie macierzyństwa i ojcostwa), władza rodzicielska (pojęcie, zakres, zawieszenie, ograniczenie, pozbawienie), reprezentacja dziecka, podstawowe wiadomości o przysposobieniu (rodzaje, skutki), podstawowe wiadomości na temat obowiązku alimentacyjnego (przesłanki, zakres) oraz opieki i kurateli (rodzaje opieki i kurateli, ustanowienie opiekuna i kuratora, zakres obowiązków).

V. Prawo spadkowe

1. Ustawy: kodeks cywilny (księga czwarta) z wyjątkiem przepisów o dziedziczeniu gospodarstw rolnych; prawo o notariacie¹⁰ (art. 95a – 95p) – protokół dziedziczenia i poświadczenie dziedziczenia; kodeks postępowania cywilnego (art. 640 – 643, 669 – 679², 690) – przepisy o przyjęciu i odrzuceniu spadku i o stwierdzeniu nabycia spadku.
2. Zagadnienia: pojęcie spadku; dziedziczenie ustawowe i testamentowe; formy testamentu; przyjęcie i odrzucenie spadku; stwierdzenie nabycia spadku (w tym poświadczenie dziedziczenia), odpowiedzialność za długi spadkowe, zachówek, ochrona dziedziczenia, zapis zwykły, zapis windykacyjny, wspólność majątku spadkowego, dział spadku, zbycie spadku, ogólne wiadomości na temat zarządu przedsiębiorstwem w spadku i zarządcy sukcesyjnego.

³ Tekst jednolity – Dz. U. z 2023 r. poz. 146.

⁴ Tekst jednolity – Dz. U. z 2021 r. poz. 1048.

⁵ Tekst jednolity – Dz. U. z 2023 r. poz. 344 ze zm.

⁶ Tekst jednolity – Dz. U. z 2018 r. poz. 2017.

⁷ Tekst jednolity – Dz. U. z 2023 r. poz. 438 ze zm.

⁸ Tekst jednolity – Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.; dalej: „kodeks postępowania cywilnego”.

⁹ Tekst jednolity – Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.

¹⁰ Tekst jednolity – Dz. U. z 2022 r. poz. 1799 ze zm.

Podręczniki (wybór):

1. Część ogólna:

- a) J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, A. Wolter, *Prawo cywilne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 2020 (wyd. 4);
- b) Z. Radwański, A. Olejniczak, *Prawo cywilne – część ogólna*, Warszawa 2023 (wyd. 17);
- c) U. Ernst, A. Rachwał, F. Zoll, *Prawo cywilne – część ogólna*, Warszawa 2013 (wyd. 2);
- d) W. Kocot, A. Brzozowski, E. Skowrońska – Bocian, *Prawo cywilne. Część ogólna*, Warszawa 2022 (wyd. 5).

2. Prawo zobowiązań:

- a) Z. Radwański, A. Olejniczak, *Zobowiązania – część ogólna*, Warszawa 2022 (wyd. 15);
- b) Z. Radwański, J. Panowicz – Lipska, *Zobowiązania – część szczegółowa*, Warszawa 2022 (wyd. 14);
- c) A. Brzozowski, J. Jastrzębski, M. Kaliński, E. Skowrońska – Bocian, *Zobowiązania. Część ogólna*, Warszawa 2021 (wyd. 4);
- d) A. Brzozowski, J. Jastrzębski, M. Kaliński, W. Kocot, E. Skowrońska – Bocian, *Zobowiązania. Część szczegółowa*, Warszawa 2023 (wyd. 4);

3. Prawo rzeczowe:

- a) J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, *Prawo rzeczowe*, Warszawa 2022 (wyd. 5);
- b) A. Brzozowski, W. J. Kocot, W. Opalski, *Prawo rzeczowe. Zarys wykładu*, Warszawa 2021 (wyd. 3);
- c) E. Gniewek, *Prawo rzeczowe*, Warszawa 2022 (wyd. 14).

4. Prawo rodzinne:

- a) J. Ignatowicz, M. Nazar, *Prawo rodzinne*, Warszawa 2016 (wyd. 5);
- b) M. Andrzejewski, T. Smyczyński, *Prawo rodzinne i opiekuńcze*, Warszawa 2022 (wyd. 11)
- c) J. Strzebińczyk, *Prawo rodzinne*, Warszawa 2016 (wyd. 5)
- d) J. N. Łukasiewicz, R. Łukasiewicz, *Prawo rodzinne*, Warszawa 2021

5. Prawo spadkowe:

- a) J. S. Piątkowski, B. Kordasiewicz, *Prawo spadkowe*, Warszawa 2011 (wyd. 7);
- b) E. Skowrońska – Bocian, *Prawo spadkowe*, Warszawa 2022 (wyd. 14);
- c) P. Książak, *Prawo spadkowe*, Warszawa 2017.

Zbiór kazusów

Prawo cywilne. Kazusy z rozwiązaniami, red. B. Jelonek-Jarco, J. Zawadzka, F. Zoll, Warszawa 2019 (wyd. 2)